

בבא קמא יט

עניין: יצר הרע בבהמה

רש"י בראשית ח, א

והוא שם מדת רממים: ויזכור אלהים את נח וגו'.
 מה זכר להם לבהמות, זכות שלא השמימו דרכם קודם
 לכן, וסלא שמשו צמינה: ויעבר אלהים רוח. רוח
רמב"ן בראשית ח, א
 (א) ויזכור אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל
 הבהמה. הזכירה בנח מפני שהיה צדיק תמים וכתר לו
 ברית להצילו. ונח¹⁰⁴ יכול לזרעו אשר אתו שם, ולא
 הזכירם כי בזכותו ניצולו. אבל הזכירה שאמר בחיה
 ובבהמה אינה בזכות¹⁰⁵, שאין בעלי נפש זכות או
 חובה זולתי באדם לבדו. אבל הזכירה בהם, כי זכר
 את דבר קדשו שאמר והיה העולם, והרצון אשר לו
 בכריאת העולם עלה לפניו ורצה בקיום העולם¹⁰⁶
 במינין אשר ברא בו, והנה ראה עתה להוציאם שלא
 יכלו בתיבה. ולא הזכיר העוף והשרץ, כי זכירת
 החיה שוה עמהם. ויגיד עליו רעו¹⁰⁷:

בראשית פ"ט

(ה) וְאֵף אֶת־דַּמְכֶם לְנַפְשֵׁיכֶם אֲדִישׁ מִיַּד פְּלִיחָה אֲדַרְשְׁנוּ

רש"י בראשית ט, ה

ממנו דם: מיד כל חיה. לפי שחטאו דור המבול, והופקרו
 למאכל חיות רעות לשלוע בהן, שנאמר נמשל לבהמות נדמו
 (תהלים מט, יג), לפיכך הולך להזכיר עליהן את החיות:

רמב"ן בראשית ט, ה

מיד כל חיה אדרשנו - תמה אני אם הדרשה
 כמשמעה, מיד החיה כמו מיד האדם להיות נענש
 בדבר, ואין בחיה דעת שתענש או שתקבל שכר¹⁵³.
 ואולי יהיה כן בענין דם האדם לבדו, שכל החיה
 שתטרוף אותו תטרף כי גזרת מלך היא, וזה טעם
 "סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו" (שמות כא
 כח), ואיננו להעניש את בעליו בממונו, כי אפילו
 שור המדבר¹⁵⁴ חייב מיתה¹⁵⁵ (בי"ק מד:). רצוה כן
 בכני נח כבישראל. ויהיה טעם שופך דם האדם -
 כל שופך, בין חיה בין אדם, והנה דמו נדרש בבית
 דין ובידי שמים¹⁵⁶.
 ואולי הדרשה מיד החיה היא שלא תטרוף
 האדם, כי כן שם בטבעם - וסוד הענין, כי בעת

בראשית רבה כו, ו

באלו. דאמר ר' אלעזר כ"אין לך
 שהוא מתחייב באדם הזה אלא אדם
 פיוצא בו. ר' נתן אומר כ"אפלו
 זאב וכלב. ר' הונא בר גוריון אמר
 אפלו מקל אפלו רצועה, הדא הוא
 דכתיב (ישעיה ט א) כי את על סבלו
 ואת מטה שקמו שבט הנגש בו
 החתת פיוס מדגן, פיוס הדין.
 אמר ר' אחא אף איגני סרק
 עתידין לתן דין וחשבון. רבנן
 אמרי מהקא (דברים כ יט) פי האדם
 עץ השדה, מה האדם נוטן דין
 וחשבון אף עצים נוטנין דין
 וחשבון. אמר ר' יהושע בר

מדרש שוחר טוב מזמור כח

לקדש שמו של הקדוש ברוך הוא. (ט) ומינין דרשו
 הנגיה מישאל ועזריה להשליך נפשם על קדשת
 השם, נשאו קל וחמר מצפודעים, מה פתיב בהן,
 ויבתגוריק ובמשארותיק' [שמות ז, כח], אימתי
 משארת מצויה אצל התנור, בשעה שהוא חם,
 (ט) מלמד שהיו הצפודעים משליכות עצמן לתוך
 התנור, ויורדות לקדש שמו של הקדוש ברוך הוא,
 ומה פרע להם הקדוש ברוך הוא, כל הצפודעים
 שבמצרים מתו, שנאמר וימתו הצפודעים
 מן-הבתיים מן-החצרת ומן-השדות' [שם ח, ט], ואותן
 שיירדו לתנור לא מתו, מפני שמסרו עצמן לשרפה,
 לקיים גזרתו של הקדוש ברוך הוא, (י) לפיכך עלו
 חיים מן התנור, ויירדו ליאור, שנאמר ורק ביאר
 תשאנה' [שם ז]. (כ) תודוס איש רומי אומר דרשו

רבי יוסף ענגיל בית האוצר מערכת א כלל נה

הנה כהן נ' דעות. א' דלק באדם הוא דסיך עונש. ב' דגס
 כנע"ח יש עונש אס הויק לאדם. ג' דגס כדומס שיך
 עונש אס ניזק אדם על ידו וכדאמר אפי' מקל כו'. ודע דדברי

ודנה מאי דמוכח מילקוט הגיל דעונש הדומס כהמיתו לאדם
 הוא ג"כ מיתה וכדמוכח מן הלשונות דילוף לי משופך
 דם האדם דכתיב ב' דמו ישטר הוא עוד יומר דבר מפליא
 [נזכרן ראי' מגולה אל המכואר בלוחות הקדוש ר' פנחס מקארין
 ז"ל שכל הדברים שבעולם יש להם חיות ואפי' הדומס כו' עשה
 בלשון הסהור] והכוונה שהניזון הקדוש שבו הוא חיותו וכנודע
 כספרי החכמה שאין לך דבר שאין בו גילוי קדושה ובדברים
 האטורים והממאיים הם בהעלם גדול וע"כ דומס אשר אומת
 אדם על ידו מסמלק ממנו הקדושה שבו [ונשאר בו רק קדושה
 מועטת מתעלמת דאליכ לא ה' אפשר להיות לו מליאות וכנודע
 כספרי החכמה] וזהו מיתתו:

ועיין כטויות (דף ל"ג ע"ב) אלמלי עזוב ס' ויש לרמות ור'
 ניםא ולא שיך חסא ועונש כנע"ח רק דאר הדרג
 נפש וכדומה זה מורה על סוה שורה עליו כח חילון רע [ואם
 סוה שלו המסיתו לזה שלא כע סכסו סגילה ע' כרסס (דף
 סוה ע"א) דמה שער חזיק וטסך וטעס סוה מססא יער רע
 ופ"ע כ"ק (דף י"ס ע"ב) ינרס קתקף לי ע"ר] חס סעס מיתס
 שר סנסקל כדי לבער ע"כ כח סרע ססס ססורה עליו וסרס
 לסרסך כזה איכ ודדו ולא שיך למר דססל וססו
 ע"כ זה מורה על סוה רע ססס סדלון סל גזול יומר ססס
 כח ססלון ססר כסס וסן די לו כסקלס ססל רכס ססס לניך
 רק כיעור וזה ססל כס ע"י מיתת ססר וסקלס סס ססיתס
 סוטר ססורה וכססן וכססו רק לססיר: